

„Yue Ya Chan” - „Łopata Buddyjskiego Mnicha” tradycyjna broń mnichów z klasztoru Shaolin.

Fot.1.

Fot.1: Mnich Shi De Qi - Dyrektor „Centrum Treningowego Sztuk Walki Klasztoru Shaolin” praktykujący na terenie ww. Centrum shaolińską formę walki „łopatą buddyjskiego mnicha”. (fot. autor, 2000 r.)

WSTĘP:

„Yue Ya Chan” zwana również „łopatą mnicha o zakończeniu w kształcie sierpa księżycy”, jest jedną z tradycyjnych historycznych broni używanych w walce przez mnichów z klasztoru Shaolin. Zgodnie z wynikami badań archeologicznych, bronie zwieńczone ostrzem o kształcie sierpa księżycy były używane w starożytnych Chinach już w epoce Shang (1600 – 1046 r. p.n.e), natomiast oręż o kształcie łopaty był używany już 2600 lat temu.

Fot.1A.

Fot.1A: Fragment naściennego fresku w „Pawilonie Białej Szaty” w klasztorze Shaolin. Po lewej stronie widoczna jest postać niosąca na ramieniu kosz oraz płócienny tobołek owinięty wokół żerdzi posiadającej sierpowate zakończenie. (fot autor, Shaolin 2014 r.).

/ Patrz również artykuł p. t. „Historia i charakterystyka klasztornej sztuki
„Shaolin Luohan Shi Ba Shou” na stronie www.shaolinqigong.pl , od strony 13 do strony 15, fot. 11 i 16. Na ww. zdjęciach widoczne są freski z klasztoru Shaolin z namalowanymi postaciami dzierżącymi w dłoniach kije o poprzecznych w stosunku do ich żerdzi, sierpowatych zakończeniach./

„Shaolin Yue Ya Chan” składa się z długiego kija zakończonego z jednej strony ostrzem o kształcie łopaty, z przytwierdzonymi do niego stalowymi pierścieniami, z drugiego zaś, ostrzem o kształcie sierpa księżycy. Mnisi uważają, że łukowate, błyszczące ostrze łopaty symbolizuje okrąg słońca, natomiast stalowy sierp osadzony na przeciwległym końcu drzewca, sierp księżycy. Broń ta znana jest także pod nazwą „łopaty z pół okrężnymi ostrzami do praktyki sztuki walki”. W związku z tym, że asymetria kształtów jej metalowych zakończeń okazała się przydatna zarówno do przeprowadzania rytualnych pochówków zwierząt, jak i w walce, zaczęto ją z czasem określać terminem „Fangbian Chan”, czyli „wygodną, poręczną i praktyczną łopatą”. Nazwa ta szybko przyjęła się w środowisku buddyjskim, gdyż zgodnie z powszechnie panującą w społeczeństwie chińskim opinią, nie wypada, aby pokojowo nastawieni do świata buddyjscy mnisi pielgrzymowali po kraju uzbrojeni jak żołnierze. Przemierzający kraj mnich „wyposażony” w kostur (kij) lub w buddyjską łopatę, mógł w razie konieczności użyć go (kija) lub jej (łopaty) w samoobronie, ponadto, posiadając łopatę, mógł „na bieżąco” praktycznie wykorzystywać ją do pochówku napotykanym w trakcie wędrówek zwłok zwierząt. Pierwotnie mnisi wędrowali

zaopatrzeni jedynie w kije. Z czasem kij zastąpiła zwykła łopata lub kij z osadzonym poprzecznie na jednym z jego końców stalowym sierpem. Ostatecznie, z połączenia powyższych, powstała broń składająca się z kija zwieńczonego z obu końców ostrzami. Z jednego końca kija przytwierdzona została stalowa łopata, natomiast z drugiego metalowe ostrze o kształcie sierpa. Tym sposobem powstał nowy typ oręża, określany odtąd przez mnichów z klasztoru Shaolin, jako „Yue Ya Chan”.

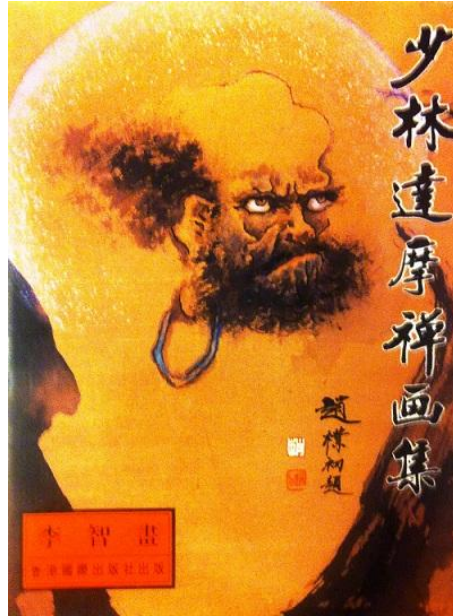
Fot.2.

Fot.2: „Yue Ya Chan” produkowana obecnie seryjnie w celach komercyjnych. Zdjęcie pochodzi ze strony [www:shaolinguan.com](http://www.shaolinguan.com).

Shaolińscy mnisi uważają, że mnich wędrujący z „Yue Ya Chan” przypomina swym wyglądem antycznego bohatera, prezentując się zarazem dostojnie i wspaniale. Z racji wyważenia tej broni, podróżujący pieszo mnich nosił ją zazwyczaj opartą poziomo drzewcem na ramieniu, podobnie, jak czynią to np. tragarze w przypadku bambusowej tyczki, na której przenoszą zawieszane z obu jej końców kosze lub wiadra. Bez względu jednak na nazwę, jakiej używamy do określenia tego oręża, jej sens pozostaje taki sam: Jest typem broni używanej przez mnichów do samoobrony w sytuacji zagrożenia. W czasie wolnym od wykonywania nią ćwiczeń, może być ona wykorzystywana z pożytkiem do działań kultywujących buddyzm. Definicja ta została uznana i jest powszechnie akceptowana przez shaolińskich mnichów. Z biegiem czasu metoda walki za pomocą „Yue Ya Chan” wydostała się poza klasztorne mury, zyskując popularność wśród wielu świeckich pasjonatów tradycyjnych sztuk walki. Biegłość w posługiwaniu się łopatą buddyjskiego mnicha rozwija u ćwiczącego wszystkie aspekty niezbędne do umiejętnego posługiwania się w walce innymi typami tzw. „broni długiej”, do której zaliczają się między innymi: „Lanca buddyjskiego mnicha” (Chin: „Chan Zhang Gun”), kij (Chin: „Gun”), halabarda (Chin: „Dao”), czy włócznia (Chin: „Qiang”).

fot. 3.

fot.4.

fot.3: Obraz Bodhidharmy praktykującego sztukę walki z użyciem „Yue Ya Chan”. Jego autorem jest Li Zhi. W klasztorze Shaolin nadano mu buddyjskie imię „Shi Yong Zhi”, znany jest ponadto jako „Shi Fang Zhai Zhu”. Zdjęcie obrazu pochodzi z okolicznościowego albumu wydanego przez klasztor Shaolin w 1995 roku z okazji 1500-lecia jego istnienia.

fot.4: Okładka ww. okolicznościowego albumu z dziełami Shi Yong Zhi, wydanego w 1995 roku przez klasztor Shaolin.

Z czasem „Yue Ya Chan” stała się w klasztorze Shaolin typem broni będącej w powszechnym użyciu.

Zgodnie z historycznymi zapiskami:

„W okresie dynastii Song, w klasztorze Shaolin zamieszkiwał mnich Lu Zhi Shen. Uczył się on i doskonalił w klasztornych sztukach walki nieprzerwanie przez osiemnaście lat. Zastąpił z biegłości w posługiwaniu się łopata buddyjskiego mnicha. Z powodu mistrzostwa we władaniu tym typem broni oraz odwagi, był sławny w całych środkowych Chinach. Sztuka walki tą bronią nie była w owym czasie nauczana poza klaszturem.”

Ruchy wykonywane łopata „Yue Ya Chan” zawierają: dźgnięcia, sieknięcia, uderzenia zamachowe (wykonywane w rozmaitych płaszczyznach, i o różnej obszerności), ruchy tnące, obrotowe (tzw. „wiatraki”), uderzenia zadawane z przeskokiem, doskokiem lub odskokiem oraz przetoczenia łopaty wokół ciała. Uderzenia zadaje się oboma zakończeniami tej broni, tj. łopata oraz ostrzem o kształcie sierpa. Ciosy są wyprowadzane na różną wysokość, począwszy od uderzeń skierowanych w stopy przeciwnika, podudzie i kolano, przez uderzenia wymierzone w tułów (w tym w kręgosłup) oraz w jego ręce, aż po ciosy w szyję i w głowę wroga.

Z powodu konstrukcji tej broni, tj. dużego, grubego, stalowego i obustronnego zakończenia obu końców oraz sporej bezwładności, wykonywane nią uderzenia zamachowe i dźgnięcia mają śmiertelną, wręcz miażdżącą siłę rażenia.

fot. 4 A.

fot.4 A: Shaolińscy mnisi doskonalący się w walce z użyciem tzw. „broni długiej”. Osoba stojąca używa „Yue Ya Chan” do zahaczenia nogi atakującego w wyskoku przeciwnika i obalenia go na ziemię. Zdjęcie pochodzi z wydanego w Chinach albumu p.t. „Shaolin Kung Fu”.

„Łopata Buddyjskiego Mnicha” została opisana między innymi w szesnastowiecznej chińskiej powieści (czasy panowania dynastii Ming), autorstwa Wu Cheng p.t. „Podróż Na Zachód”. „Yue Ya Chan” jest główną bronią używaną przez jednego z bohaterów tej powieści, tj. przez Sha Wu Jing’a, (tzn: „Piaskowego Mnicha”.) W dziele tym opisana została podróż buddyjskiego mnicha Xuan Zang’a, wędrującego w czasach dynastii Tang z polecenia samego Buddy po „Zachodnich Krainach”, w celu zdobycia buddyjskich sutr i przywiezienia ich do Chin. W swej podróży dociera on do Indii, gdzie zdobywa upragnione sutry. Wracając, po wieku perypetiach i cierpieniach przywozi je do „Państwa Środka”. W podróży towarzyszy mu trzech pomocników wędrujących wraz z nim w nadziei odpuszczenia im za to grzechów. Są nimi: Sun Wu Kung (małpi król), Zhu Ba Jie oraz właśnie Sha Wu Jing.)

Specyficzny, łukowaty kształt ostrza łopaty, umożliwia zadawanie nią dźgnięć oraz cięć kątowych. Dobre wyważenie tej broni ułatwia operowanie nią, co z kolei umożliwia rozbrojenie za jej pomocą przeciwników uzbrojonych w rozmaite typy

oręża. Stalowe, sierpowate zakończenie jednego z końców „Yue Ya Chan” umożliwia wykorzystanie go między innymi do zadawania silnych, prostych pchnięć. Efektem takiego uderzenia wymierzonego w szyję z poziomo ustawionym sierpowatym ostrzem, jest dekapitacja głowy, tj. oddzielenie jej od reszty ciała na zasadzie zgilotynowania. Gdy uderzenie zadawane sierpowatym ostrzem jest zamachowe i okrężne, to po dotarciu do ciała człowieka rozcina je lub rozpruwa, przecinając nawet kości. Poziome dźgnięcie trafiające człowieka na poziomie brzucha, przecina niszcząco lub silnie uszkodzając jego organy wewnętrzne, i powodując wypadnięcie trzewi z jamy brzusznej. Jak widać na powyższych przykładach „Yue Ya Chan” jest bronią o straszliwej sile rażenia.

Fot.5.

Fot. 5: Mnich Shi De Qi praktykujący na terenie „Centrum Treningowego Sztuk Walki Klasztoru Shaolin” formę walki „łopatą buddyjskiego mnicha”. Na zdjęciu w ruchu: „Przeniesienie łopatę w tył i uderzenie palcami w postawie łuku i strzały”. (fot. autor.)

W trakcie walki „Łopatę Buddyjskiego Mnicha” używa się głównie do:

1. Zadawania bezpośrednich dźgnięć oboma znajdującymi się na jej końcach metalowymi ostrzami.
2. Uderzeń łopatą od góry. (ruchem podobnym do zadawania ciosu toporem).

fot. 6.

Fot.7.

fot.6: Tradycyjny oręż wykorzystywany w walce przez mnichów klasztoru Shaolin. Widocznymi na zdjęciu egzemplarzami tradycyjnej broni trenują shaolińscy mnisi. Na stojaku: druga od prawej widoczna jest buddyjska „lanca z grzechotką”, a trzecia od prawej „łopata buddyjskiego mnicha”. (fot. autor, klasztor Shaolin, rok 2000).

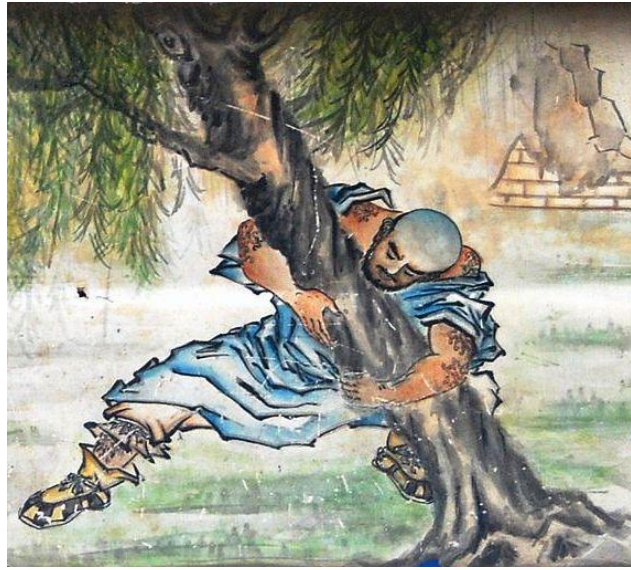
fot. 7: Posąg mnicha Lu Zhi Shen wrywającego wierzbę. Znajduje się on w buddyjskiej świątyni „Daxiangguo” w mieście Kaifeng , dawnej stolicy prowincji Henan. Obok postaci Lu Zhi Shen'a widoczna jest jego łopata buddyjskiego mnicha - „Yue Ya Chan”. (fot. autor, Kaifeng, 2014.)

/ Lu Zhi Shen jest postacią fikcyjną. Został opisany w chińskiej powieści p.t. „Opowieści z nad wielkiej rzeki”, będącej jedną z czterech słynnych klasycznych dzieł literatury chińskiej. Został w niej przedstawiony, jako człowiek niezwykle porywczy. Gdy w jednej z bójek zabił rzeźnika, schronił się w buddyjskim klasztorze Manjusri, na górze Wutai. Został tam mnichem i przyjął imię „Zhi Shen”, co oznacza „mądry”. Nazywany był również „kwiecistym mnichem”, z powodu zdobiących górną część jego ciała licznych tatuaży kwiatów. Słynął z biegłości w posługiwaniu się w walce łopatą buddyjskiego mnicha. Chciał, by kowal wykuł dla niego stalową łopatę mnicha o wadze 100 „jin”, jednak gdy ten stwierdził, że ze względu na zbyt dużą wagę, byłaby ona zbyt ciężka i całkowicie nieprzydatna w walce, zgodził się na wykucie łopaty o wadze 63 „jin” („Jin” jest azjatycką jednostką masy i wynosi w

Chinach 500 gram. Buddyjska łopata o wadze 63 „jin” ważyła więc 31,5 kg). Jako mnich, Lu Zhi Shen nie wykazał się niestety mądrością zgodną ze swym nowym, buddyjskim imieniem. Nagminnie łamał religijne reguły wegetarianizmu oraz trzeźwości, wdawał się w awantury, pobił w świątyni wielu mnichów. Przeor klasztoru Manjusri nie mogąc tolerować jego niesubordynacji, wysłał go do świątyni Daxianggu w Kaifeng, w prowincji Henan, w której zamieszkał. W trakcie swojego życia wielokrotnie brał udział w walkach, wsławiając się swą wprost nadludzką siłą. Jednym z jej przejawów było wyrwanie przez niego z ziemi gołymi rękami wierzbę wraz z korzeniami.” (przyp. autor)

fot. 8.

fot. 9.

fot. 8. Dziewiętnastowieczne naścienne malowidło w Pałacu Letnim w Pekinie przedstawiające Lu ZhiShan'a dzierżącego w dłoni łopatę buddyjskiego mnicha „Yue Ya Chan”. (źródło: „Wikipedia”).

fot. 9. Dziewiętnastowieczne naścienne malowidło w Pałacu Letnim w Pekinie przedstawiające Lu ZhiShan'a wyrwijącego z ziemi wierzbę. (źródło: „Wikipedia”).

fot.10.

fot. 10: Sklep z tradycyjną bronią mnichów klasztoru Shaolin mieszczący się na przyklasztornym dziedzińcu. Druga od lewej eksponowana jest „Yue Ya Chan”. (fot. Michał Szwarc. 2012 r.)

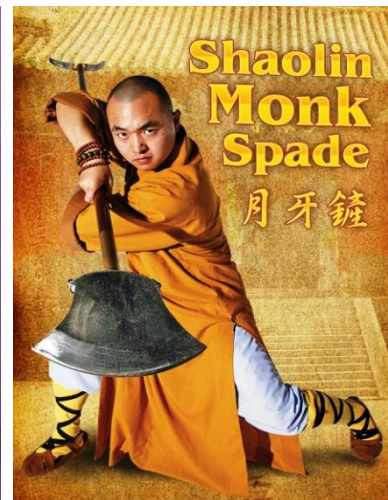
Uderzenia zadawane obu końcami łopaty buddyjskiego mnicha kierowane są głównie w głowę, szyję, klatkę piersiową, obojczyki, kręgosłup, ręce oraz kolana przeciwnika. Jest to masywna i śmiertelna broń. Siła wyprowadzanych za jej pomocą ciosów porównywana jest do uderzeń zadawanych za pomocą wielkiego topora. Zasięg jej rażenia dorównuje zasięgowi kija, halabardy lub włóczni.

fot. 11.

fot. 12.

fot. 13.

fot. 11, fot.12 fot.13: Okładki płyt DVD o tematyce shaolińskiej sztuki walki „łopatą buddyjskiego mnicha.

fot. 11 i fot. 12: okładki płyt DVD z prezentacją sztuki walki tą bronią w wykonaniu Wielkiego Mistrza mnicha Shi De Yang.

fot. 13: Okładka płyty DVD na temat sztuki walki „Yue Ya Chan” w wykonaniu mnicha Shi Yan Ran.

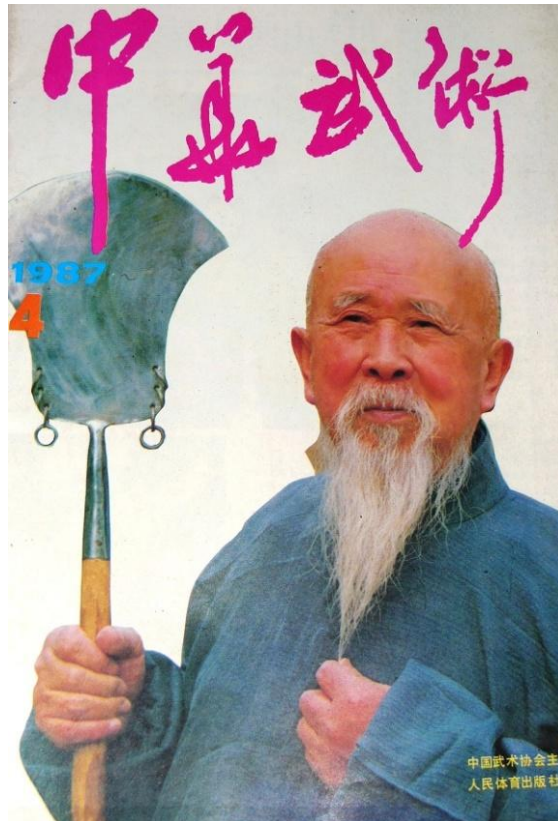
fot.14.

fot. 14: Mnich Shi De Qi w trakcie praktyki z „Yue Ya Chan”. (fot. autor.)

fot. 15.

fot. 15: Shaoliński mnich praktykujący sztukę walki „łopatą buddyjskiego mnicha”.
Zdjęcie pochodzi z albumu p.t. „Shaolin Kung Fu”.

fot. 16.

fot.16: Zdjęcie chińskiego mistrza sztuki walki z „Yue Ya Chan” na okładce chińskiego magazynu o sztukach walki z kwietnia 1987 roku.

Shaolińska forma walki z użyciem „Yue Ya Chan”

Ze względu na docelową objętość tekstu ograniczoną do postaci artykułu, zamieszczona poniżej forma walki z użyciem „Yue Ya Chan” została przedstawiona fotograficznie, bez szczegółowego opisu tworzących ją akcji.

1. fot 17, fot. 18, fot.19 i fot.20:

„Wykonaj krok w przód i dźgnij wroga łopatą przyjmując postawę „gong bu”.

fot. 17.

fot. 18.

fot. 19.

fot. 20.

2. fot. 21, fot 22: „Przenieś łopatę w tył i uderz palcami w postawie „łuku i strzały”.

fot. 21.

fot. 22.

3. fot. 23, fot.24, fot.25: „Wykonaj krok w tył i sieknij łopata”.

fot. 23.

fot. 24.

fot. 25.

4. fot.26: „Obróć się i dźgnij łopata”.

fot.26.

5. fot.27, fot.28, fot. 29, fot.30, fot.31: „Dźgnij łopata w tył w postawie łuku i strzały z lewą nogą wykroczną”.

fot. 27.

fot. 28.

fot. 29.

fot. 30.

fot. 31.

6. Fot. 32, fot. 33. „Wyskocz z piekła i sieknij łopatą jak luohan wielbiący Buddę.”
(itd....)

fot. 32.

fot. 33..

fot. 34.

fot. 35.

fot. 36.

fot. 37.

fot. 38.

fot. 39.

fot. 40.

fot. 41.

fot. 42.

fot. 43.

fot. 44.

fot. 45.

fot.46.

fot. 47.

fot. 48.

fot. 49.

fot. 50.

fot. 51.

fot. 52.

fot. 53.

fot. 54.

fot. 55.

foto. 56.

foto. 57.

foto. 58.

foto. 59.

foto. 60.

foto. 61.

foto. 62.

foto. 63.

foto. 64.

fot. 65.

fot. 66.

fot. 67.

fot. 68.

fot. 69.

fot. 70.

fot. 71.

fot. 72.

fot. 73.

fot. 74.

fot. 75.

fot. 76.

fot. 77.

fot. 78.

fot. 79.

fot. 80.

fot. 81.

Koniec układu formalnego z użyciem „Shaolin Yue Ya Chan”.

fot. 82.

fot.82: Shaoliński mnich praktykujący sztukę walki z „Yue Ya Chan” na terenie klasztoru Zdjęcie pochodzi z albumu wydanego przez klasztor Shaolin.

Sławomir Pawłowski

Gdynia 2014.